

Siikajoen kunta / Kunnanhallitus

Kunnan kirjaamo
kunnanvirasto@siikajoki.fi

Lausuntopyyntönnne 12.6.2023

SIIKAJOENKYLÄN MEIJERISAAREN ASEMAKAAVAN MUUTOS, VALMISTELUVAIHE

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Luonto ja alueidenkäyttö -yksikkö

Alueidenkäyttöryhmä

Asemakaavan muutos koskee kortteleita 56-58 ja niihin liittyviä katu- ja virkistysalueita. Suunnittelualue sijaitsee Siikajoenkylässä Siikajoen Meijerisaarella. Alueen voimassa oleva asemakaava on vuodelta 2005.

ELY-keskus muistuttaa, että myös asemakaavoitusta ohjaavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Alueidenkäytön suunnittelussa ”*varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallintaa varmistetaan muutoin. Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.*” Asemakaavoituksen tulee perustua ajantasaiseen tietoon sekä tulvien, melun että luonnonympäristön osalta. Esimerkiksi n. 20 vuotta vanhat luontotiedot eivät ole enää ajantasaisia. Näistä tarkemmin jäljempänä lausunnossa.

Rakennetun kulttuuriympäristön lähtötiedot vaikuttavat olevan Siikajoen osayleiskaavan (2003) ja voimassa olevan asemakaavan lähtötiedoista. Tiedot tulee päivittää ajantasalle ja huomioida kaavaratkaisussa.

Luonnonsuojeluryhmä

Siikajoen Meijerisaarelle suunnitellaan asemakaavamuutosta. 9.5.2023 päivätyn kaavaselostusluonnoksen mukaan Meijerisaaren rantoja kiertää kapea suursarainen tulvaniittyvyöhyke, ylempänä rannassa on pensaikkaa ja rehevää lehtimetsää. Saaren eteläosa on lehtometsää. Alueella esiintyy kahta silmälläpidettävää kasvilajia, lehtotähtimöä ja kotkansiipiä. Alueen luonnonvaraista eläimistöä ei ole kartoitettu. Suunnittelualan rehevässä metsässä on tervaleppäkorven piirteitä ja eteläkärkeen on ohjeellisella merkinnällä rajattu metsälaissa kuvattu lehto.

11.8.2023

Asemakaavamuutoksen luontotieto perustuu osayleiskaavaa (2003) ja asemakaavoitusta (2005) varten tehtyihin selvityksiin. Luontoselvitys ei sisältynyt lausuntopyyntöön mukaan liitettyihin asiakirjoihin eikä se ollut nähtävillä kunnan Internet-sivuilla. ELY-keskus ei saanut pyynnöstään käyttöönsä luontoselvitystä vaan Meijerisaaren asemakaavan muutosta koskevan selostuksen vuodelta 2005, jossa ei ollut lisätietoa luonnonolosuhteista.

Asemakaavaselostuksen luonnoksessa on esitetty vain yhteenvetoaineisto ennen vuonna 2005 tehdystä/tehdystä luontoselvityksistä, ja esim. menetelmäkuvaukset puuttuvat. Selostuksen luonnoksesta ei käy ilmi, että asemakaavamuutosalueen luontotietoa olisi päivitetty. ELY-keskus toteaa, että luonnonympäristön tilaa ja lajistoa koskevat tiedot tulee saattaa ajan tasalle. Esimerkiksi Suomen luontotyyppien ja eliölajien uudet uhanalaisuusarvioinnit on julkaistu v. 2018 ja 2019. Selostuksessa mainitun ranta- ja metsäkasvillisuuden luontotyypit on määriteltävä Suomen luontotyyppien uhanalaisuus (Kontula & Raunio 2018) –julkaisun mukaisesti ja niiden uhanalaisuuskat ja luonnontilaisuus on esitettävä selostuksessa. Metsälain 10 § mukaiset luontotyypit on määriteltävä ja rajattava Suomen luontotyyppien uhanalaisuus- julkaisun mukaisten kriteerien perusteella. Metsälaki ohjaa metsätaloustoimeenpiteitä, ei kaavoitusta. Selostuksesta on tultava ilmi, onko "suunnittelualueen pienialainen, mutta rehevä metsä, jossa tervaleppäkorven piirteitä" luonnonsuojelulain 64§ mukainen tervaleppämetsä (aiemmin: tervaleppäkorpi).

Lajiston uhanalaisuusluokat tulee päivittää ajankohtaisen uhanalaisluokitusten (Hyvärinen ym. 2019, alueellinen uhanalaisuus 2020) mukaisesti. EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajiston mahdollinen esiintyminen kaava-alueella on arvioitava vähintään asiantuntija-arviona lajien levinneisyyksien ja elinympäristövaatimusten perusteella kaavan vaikutustenarvioinnin pohjaksi. Lajitietokeskuksen (laji.fi) rekisteritietojen mukaan on esim. havaittu saukko saaren pohjoispäädyn tuntumassa sekä Patokosken alueella. Lisäksi on ainakin lähtötietoselvityksen ja elinympäristövaatimusten perusteella arvioitava voiko saarella olla maakäyttösuunnitelmissa erityisesti huomioitavien lintulajien reviirejä sekä kaavan vaikutus niihin.

Uhanalaisten ja silmälläpidettävien luontotyyppien ja suojelluisista syistä huomioitavien lajien esiintymispaikat on esitettävä kartalla niin, että samalla kartalla on esillä myös suunnitellut rakentamisalueet ja muut toimenpidealueet. Tämä helpottaa kokonaistilanteen hahmottamista ja vaikutusten arviointia. VK- ja VL-alueilla tulisi säilyttää mahdolliset uhanalaiset luontotyypit ja lajien esiintymät.

Vesistöyksikkö

Kaavaluonnoksessa esitetään alimmaksi rakennuskorkeudeksi N2000 + 10,42 m. ELY-keskus on vuonna 2016 lausunut Meijerisaareen seuraavaa:

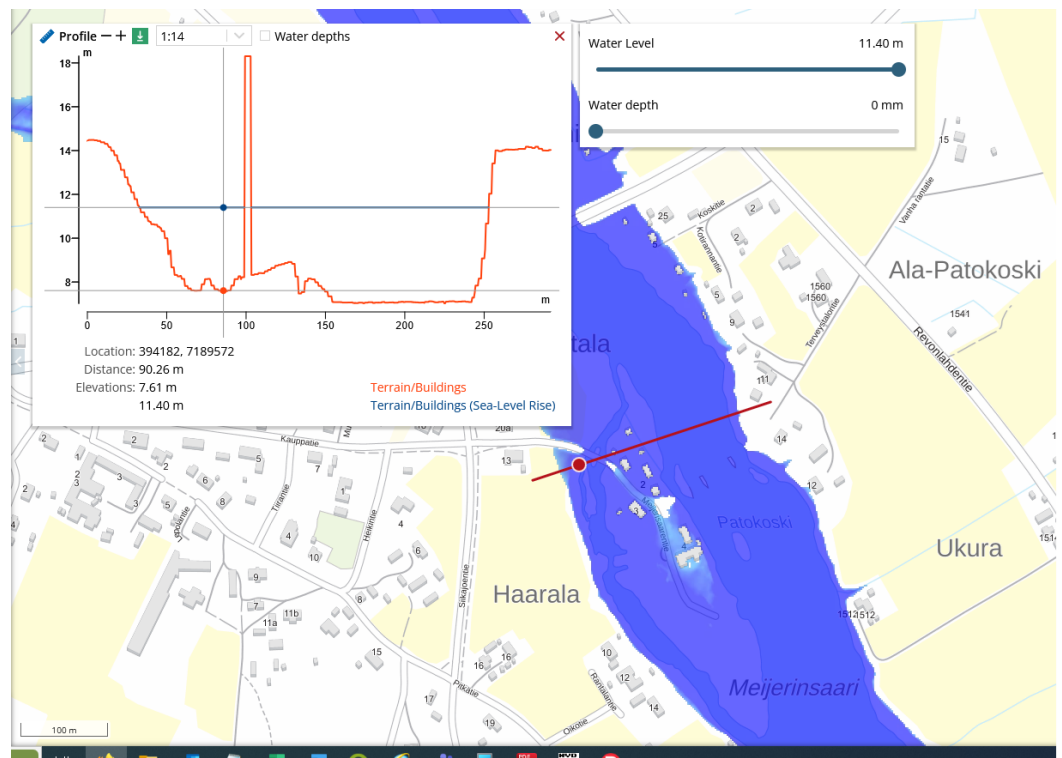
11.8.2023

Suomen ympäristökeskuksen julkaiseman Ympäristöoppaan "Tulviin varautuminen rakentamisessa" (v. 2014) ohjeiden mukaan alimmaksi rakentamiskorkeudeksi olisi määritettävä keskimäärin kerran 100 vuodessa esiintyvä ylin tulvakorkeus (HW 1/100) tai keskimäärin kerran 50 vuodessa esiintyvä ylin tulvakorkeus, johon lisätään 30 cm (HW 1/50 + 0,3 m). Mikäli vesistössä on **suuri jääpato- tai suppotulvien esiintymisen riski, tulisi lisäkorkeuden olla vähintään 0,7–1 m**, ellei kyseisellä alueella ole tehty tarkempaa selvitystä jääpato- ja suppotulvien vedenkorkeuksista.

Rakennuspaikka sijaitsee Siikajoen etelärannalla Ouluntien sillan yläpuolella, Meijerisaaren kohdalla (koordinaatit: ETRS-TM35FIN N7189487, E394188). Siikajoen pituusleikkauksen ja kevättulvilla tehtyjen tulvakorkeusmittausten perusteella keskimäärin kerran sadassa vuodessa toistuvaksi HW-korkeudeksi rakennuspaikan edustalla arvioidaan N2000 + 11,4 m.

Tulvavahingoille alttiiden rakennosien tulee olla vähintään korkeuden N2000 + 12,4 m yläpuolella. Ranta-alueelle rakennettaessa tulee lisäksi ottaa huomioon mahdollinen rannan sortuma- ja vyörymärisä.

ELY-keskuksella ei ole käytössä havaintotietoja tai dokumentaatiota siitä, miten tuohon N2000 + 11,4 m 1/100 a tulvakorkeuteen on päästy vuonna 2016, mutta laskennallisesti se on melko lähellä totuutta. Mikäli v. 2016 oletus pitää paikkansa, ei Meijerisaaren ole tulvankestävää tieyh- teyttä. Lisäksi Meijerisaaren maanpinta kastuu lähes kauttaaltaan 1/100 a tulvalla. Alustava arvio on, ettei Meijerisaari sovellu nykytiedon mukaisesti lisärakentamiselle. Alapuolella kuva tilanteesta:

ELY-keskus toteaa, että alueen lisärakentamisen selvittämiseksi tulee järjestää neuvottelu Siikajoen kunnan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kesken. Tarvittaessa alueelta voidaan laatia tarkempi tulvamallinnus kunnan tilaustyönä.

11.8.2023

Ympäristönsuojeluyksikkö

Kaavatyön yhteydessä tulee laatia asemakaavan meluselvitys. Asemakaavan meluselvityksen perusteella kaavassa tulee kaavamerkinnoin ja -määräyksin esittää riittävät toimenpiteet, joilla päästään alle melun ohjearvojen. Kaavassa tulee antaa yksityiskohtaisia määräyksiä toimintojen ja rakennusmassojen sijoittelusta, melusteistä ja melulle herkkien kohteiden suojaamisesta. Lisäksi tulee käyttää ajoitusmääräystä, joka velvoittaa rakentamaan meluesteenä toimivat rakennukset ja rakenteet ennen melulle herkkien kohteiden ottamista käyttöön. Laadittu asemakaavan meluselvitys tulee esittää kaavaselostuksen liiteaineistona. Kaavatyön yhteydessä on tärkeää huomioida, että meluohjearvot koskevat myös virkistysalueita.

Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueella ei ole huomauttamista kaavaluonnoksesta.

Jatkotoimenpiteet

Erityisesti tulvakysymyksen ja muiden puutteellisten selvitysten vuoksi hankkeesta tulee järjestää Siikajoen kunnan ja ELY-keskuksen välinen neuvottelu. Asemakaavan lähtötiedot on päivitettävä vastaamaan vuoden 2023 tilannetta ja alueelta on laadittava asemakaavan meluselvitys ja täydennettävä merkittävästi luonnonympäristön lähtötietoja ja vaikutusten arviointia. Päivitetyt lähtötiedot ja selvitysten tulokset tulee huomioida sekä kaavaratkaisussa että vaikutusten arvioinnissa. Kaava-aineistoa tulee muutoinkin täydentää lausunnon mukaisesti.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt alueidenkäytönasiantuntija Elina Saine ja ratkaissut alueidenkäyttöryhmän päällikkö Taina Törmikoski.

Lausunnon valmisteluun ovat lisäksi osallistuneet ylitarkastajat Antje Neumann (luonnonsuojelu) ja Heli Törrtö (ympäristönsuojelu), vesitalousasiantuntija Riku Eskelinen (tulva) ja liikennejärjestelmäasiantuntija Minna Nikula (liikennejärjestelmä).

Tiedoksi

Liikenne ja infrastruktuuri –vastuualue / Minna Nikula
Vesistöyksikkö / Riku Eskelinen
Ympäristönsuojeluyksikkö / Heli Törrtö
Luonnonsuojeluryhmä / Antje Neumann

Yhteystiedot

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, luonto ja alueidenkäyttö -yksikkö, alueidenkäyttöryhmä, alueidenkäytönasiantuntija Elina Saine, puh. 0295 038 432

Tämä asiakirja POPELY/2050/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/2050/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Törmikoski Taina 11.08.2023 08:41

Esittelijä Saine Elina 11.08.2023 08:38